

TL 2076 Sibirya'nın Etnik ve Sosyal Yapısı

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Can Teziç.

14. Hafta

Dönem Değerlendirmesi:

Modern milletlerin tarih sahnesine çıkışlarını “icad edilmiş gelenek” olarak tanımlayan Erik Hobsbawm, yapmış olduğu çalışmalarda dil ve dini ritüellerin yanı sıra tarih olgunun da elitlerce millî sembollere dönüştürülmesi konusu üzerinde durmuştur. E. Hobsbawm'a göre tarih olgusu bir yanda bilimsel bir araştırma konusu olarak algılanırken, diğer taraftan elitlerce kullanılan ve modern milletlere bir geçmiş boyutu kazandırmak için hazırlanan bir kurgunun aracı olmuştur. E. Hobsbawm, millî aidiyetlerin inşası sürecinde, bir olgu olarak tarihinde elitler tarafından yeniden formüle edildiğini bu süreç içerisinde tarihî olaylara farklı anlamlar yüklediğini belirtmektedir.

Millet, milliyetçilik gibi olgular dünyada pek çok ülkede olduğu gibi Rusya Federasyonu'nun da gündemini oluşturmaktadır. Özellikle dağılma sonrası bu konuda farklı görüşlerin karşı karşı geldiği Rusya Federasyonu'nda vatandaşlık temelinde bir milliyetçilik algısında tartışmanın bir tarafıdır.

Bu dönemde incelenen konu Rusya Federasyonu'nda milliyetçilik olgusu ve söylem arasındaki ilişkidir. Bu konu incelenirken başta Rusya'da millet, milliyetçilik olgularının zaman içerisinde değişimi, ikinci olarak da son dönemde geliştirilmek istenen vatandaşlık temelindeki milliyetçilik olgusunun toplum içerisinde meşruluk kazandırılabilmesi için kullanılan söylemin Tuva medyasındaki

yansımasını incelenmesidir.

Bu gelişimi anlayabilmek için yazının ilk bölümünde *millet* teriminin tarihsel kökeni ve zaman içerisinde Avrupadaki kullanımının yanında millet olgusuna farklı anlamlar veren Fransız ve Alman ekolleri de incelenecektir. İkinci bölümde ele alacağımız konu ise Rus tarihinde millet ve milliyetçilik olgusunun ortaya çıkışı ve geçirdiği evrimlerin dışında doksanlı yıllarda dağılma ile Rusya Federasyonu'nda sosyal bir zorunluluk olarak ortaya çıkan Rusya-Milleti projesi, diğer bir deyişle Alman ekolünden Fransız ekolüne geçiş tartışılacaktır.

Yazının ikinci bölümünde ise, Rusya Federasyonu'nda vatan olgusu ve vatan olgusu çerçevesinde yaratılan grup aidiyeti incelenecektir. Bu bölümde vatan olgusu Büyük Vatan Savaşı, Afgan Savaşı ve bağlantılı olarak Ukrayna olayları örneklerinde

incelenirken tarihî geçmişe, Rusya Federasyonu'nun güncel koşullarına uygun olarak nasıl tekrardan uyarlandığı ve bu süreçte geliştirilen söylemler Tuva medyasına yansıyan biçimi ile incelenecektir.

Sonuç:

Rus tarihinin farklı dönemlerinde millet olgusu önce etnik köken üzerine kurulu Alman modeli, günümüzde ise vatandaşlık bağına temel alan Fransız modeli bir anlayış ile yorumlanmaktadır. Geçmişte inşa edilmiş ve inşa edilen bir olgu üzerinde şekillenen bir tarihî anlayışın değiştirilmesi kuşkusuz çok zordur. Bu anlayış değişimi şüphesiz Rusya'nın içinde bulunduğu güvenlik sorunlarının bir zorlaması olarak Rusya Federasyonu'nun karşısına çıkmıştır. Bu güvenlik krizini atlatabilmek içinse Rusya Federasyonu vatandaşlık temelini kabul eden ortak bir aidiyet yaratmak zorunluluğu ile karşı karşıyadır.

Rusya Federasyonu'nun vatandaşlık prensibinde bir kimlik inşa edebilmesi için başta Büyük Vatan Savaşı gibi Sovyetler Birliği

döneminden kalan ve halkı birbirine kenetleyebilme gücüne sahip tarihî hadiseleri bugünün koşullarında tekrardan

yorumlamaktır.

Tuva örneğinde de görüldüğü üzere gerek Büyük Vatan Savaşı gerek Afgan Savaşı gibi olgular kahramanlık, vatanseverlik, fedakarlık, dostluk, silah arkadaşlığı, babaları ve dedelerin geleneğinin sürdürülmesi, faşizm ile savaş ... gibi söylemler ile günümüz Rusya Federasyonu koşullarında yeniden yorumlanarak sembolleştirilmektedir. Sembolleştirilen bu olgular gerek eğitim sistemine gerekse toplumsal hayata sokularak Rusya Federasyonu toplumunun ortak bir paydada birleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Rusya Federasyonu'nun bu konudaki başarısı ise farklı bir tartışma konusu olup zaman içerisinde ortaya çıkacaktır.

Kaynak:

Teziç M.C. Rusya Federasyonu'nda Vatan Olgusunun Kimlik İnşasındaki Yeri: Tuva Medyasına Yansıyan Konular // Modern Türklük Araştırmaları Dergisi. 2015 Cilt 12, Sayı 1. S 49-73.